

AJUNTAMENT DE LES BORGES DEL CAMP

**VIII Premi Literari Sant Jordi
1997**

PREMI NARRACIÓ

**Isabel contra Isabel
de
Margarida Romero Velasco**

ISABEL CONTRA ISABEL

Els primers raigs de sol de la primavera m'han fet despertar en un matí preciós. M'he preparat una tassa de cafè i unes torrades i he sortit a esmorzar a la terrassa del meu àtic. Tenia molt poques ganes d'anar a treballar i per un moment la temptació de no anar-hi s'ha apoderat de mi. Seny! No puc deixar-me portar per aquest cel de color blau tranquil·litat, ni per aquesta sentor de primavera que només els poetes són capaços de flairar. La raó m'ha fet mirar-me el rellotge i empassar-me l'esmorzar en un no res.

Fico la ràdio i al ritme de les notícies de les vuit em preparo mecànicament per sortir disparada cap a la feina.

Obro l'armari. Endreçats d'acord amb l'estació de l'any i l'ocasió trobo tota la meua roba, que no és poca. Engrapo un "mono" texà i una camisa de quadres. Em calço unes botes de lona de color vermell. Mentre expliquen les darreres notícies del conflicte a Albània em pentino i em fico les arracades i el perfum. Ja diuen els esports, que busco amb desesperació les claus del cotxe i m'oblido de donar les quatre voltes de clau a la porta blindada.

* * * * *

Sóc llicenciada en Filologia Romànica i, a sobre, treballo. Vaig fer unes oposicions i fa dos anys que dono classes, del que calgui, als meus alumnes d'ESO. Jo encara m'ho he pres amb filosofia, això de donar classe als "esitos", però el claustre en ple s'ho pren com un gran mal. Bé, ells havien estat donant classe a nois i noies de Batxillerat que ja havien estat prèviament seleccionats entre els molts que es quedaven a la Formació Professional i els que es quedaven a l'escola repetint per veure si maduraven. Jo, abans de fer les oposicions vaig estar fent traduccions i altres feinetes que no et permeten emancipar-te dels pares.

Tot ha canviat. Tinc un piset molt maco. Pel que fa a l'ensenyament, jo hi he arribat després del canvi i sabedora de que a la pública les coses surten com surten -en el cas de que surtin!-

Els "esitos", altrament coneguts pels meus companys com "analfabèsties", són adolescents que han crescut a base de pel·lícules i tele-sèries americanes, dibuixos animats japonesos i uns pares que base de bé els han consentit a fins a fer-los creure que tot en aquesta vida es pot aconseguir amb diners.

Són fantàstics a l'hora de desxifrar el llenguatge àudio-visual que tant ens costa als de generacions anteriors. Per contra, provoquen les nostres ires en comprensió de textos i resolució de problemes matemàtics massa abstractes.

A vegades en sentir-los raonar m'ha donat la impressió de que el seu pensament és binari: o blanc o negre, o vertader o fals, o bo o dolent. No hi ha terme mig, és l'On/off quen han practicat tota la vida amb el comandament a distància i amb les joguines electròniques.

La realitat, per ells, deu ser com una partida de Tetris. A la pantalla no tot ni tots som iguals – hi ha fitxes quadrades, fitxes en forma de "T", etc.- però no passa de ser una sèrie limitada de fitxes poligonals que van encaixant entre si de forma harmoniosa, sempre i quan es jugui bé.

Jo també tinc una maquineta d'aquestes a casa amb la que pots jugar al Tetris. És un gran invent, no cal posar-ho en dubte i és força adictiu.

De tota manera no hi ha res com asseure's a llegir una novel·la. Aquest és un dels plaers que si no hi fem remei acabarem essent limitats una minoria privilegiada. Per gaudir-ne només cal una miqueta d'interès i imaginació, que ve tot sol si la novel·la és bona i a un li agrada llegir. Després qualsevol cosa pot succeir dins teu amb la guia del llibre. Les paraules són les peces que fan acrobàcies per impressionar-nos o bé que passen desapercebudes en la senzillesa. Peces que són els àtoms de les sensacions, dels móns ficticis que cadascun dels lectors recrearà dins seu en interpretar el llibre.

I què és la literatura pels meus "esitos"? "Un rotllo" dirien amb tota seguretat. El més espavilat pot ser donaria una definició més completa que vindria a dir que és una assignatura obligatòria, en la que s'ha de memoritzar conceptes tals com Humanisme i una llista enorme d'autors i obres.

Els nens de la ESO van força ben encaminats. Tenen els punts de referència que la societat els ha donat i com que aquests són tants i tan contradictoris agafen els que més els convé en cada moment. Ja els agradaria a molts que fossin ingenus i dòcils per poder manipular-los i dur-los en la direcció que ells volen...

* * * * *

Avui, dimarts esplendorós, he arribat amb el temps just a l'institut. He anat directament a l'aula del grup al que havia de donar classe. Alguns nois i noies ja cridaven, corrien i es barallaven pels passadissos com sempre fan els incombustibles "esitos". Quan he anat a obrir la porta molts han callat i s'han quedat mirant fixament.

Quan han anat arribant els altres reaccionaven de la mateixa manera. El primer que he pensat és que m'havia tacat en esmorzar. M'he acotxat com per fer-me els cordons de les botes i no m'he vist cap taca. Després m'he espantat davant la idea de tenir la cara bruta del desdijuni, però uns segons més tard ho he descartat recordant que aquest matí havia seguit pas a pas tot el ritual dels matins. Així que, molt amoï nada, he començat la classe amb una pregunta que disfressada en l'humor pretenia arribar al fons de la qüestió:

-Què heu vist un extraterrestre?

-Els marcians porten "mono" ?- ha dit l'Emili provocant tot seguit l'esvalot el galliner.

-Els marcians no ho sé si en porten perquè tampoc sé si existeixen. Però no tots els extraterrestres són marcians... Qui sabria explicar la diferència que hi ha entre els conceptes de marcià i d'extraterrestre?

Quan he acabat la classe amb aquest grup, he baixat les escales cap la sala de professors amb un núvol sobre el cap. Què havia passat? Mai no havien vist una professora que dugués "mono"? Deu ser això... estan acostumats a que tots anem d'uniforme: texans, jersei i jaqueta. Sí, és clar, segur que es tracta d'això.

També els "esitos" van quedar-se astorats els primers dies amb la vestimenta del senyor Roig, l'elegància feta persona i vestida amb conjunts que li deuen costar mig sou. Doncs bé, si és que els hi costa acceptar models diferents als estereotips, no em prendré les mirades d'aquest matí malament.

Una galleda de mirades fredes m'ha caigut a sobre quan he empès la porta de la Sala de Professors. Tot dissimulant com tota persona "ben educada" m'han anat fent un repàs de baix a dalt, tots i cadascun dels que allí estaven. Potser haguera estat millor que haguessin actuat com els seus "analfabèsties", amb sinceritat descarada.

Se m'estava començant a aigualir el magnífic dia que tenia previst per avui, però no pensava deixar-me ofegar pels meus companys. Així que he volgut aparentar que no havia vist les seves inquisidores mirades. És clar que no hi ha res com voler ser natural com per resultar fals.

Abans de caure en el ridícul més espantós he fugit cap a l'aula que em tocava.

Ha estat entrar en classe i sentir el xiuxiueig de tots els alumnes sobre la meua roba. He agafat aire, he contat fins a cinc, i he ventilat del meu cap la idea venjativa de fer-los escriure una redacció sobre les aparences o quelcom semblant. No. Faria la classe que tenia prevista per aquest dimarts molt abans d'aixecar-me i veure que era un dia prometedor i d'adonar-me després de que les aparences enganyen. Fent veure que jo no li donava cap importància al fet de dur "mono", els alumnes acabarien traspasant la vestimenta per arribar a connectar amb les meves explicacions. Fracàs absolut.

La resta del dia ha resultat idèntic al de les primeres hores. Ha estat com sentir-se despullada quan tot els altres estan vestits. Tota una experiència d'aquelles que et deixen petjada per sempre. Ha estat com ser una persona de raça diferent a la de la majoria en un ambient racista. Amb la diferència, respecte aquesta víctima de la xenofòbia, que no sóc una innocent que ha patit la intolerància de tota la resta. No. No han estat cent i escaig intolerants que no han aprovat la meua forma de vestir. He estat jo.

* * * * *

Miro la Isabel que hi ha davant meu. La faig girar veure-la de tots costat i per veure-la de tots costats i jutjar si han estat uns quilets de més en una roba ajustada el que no ha agradat a la gent. No, no ho crec. Li miro els peus i veig unes botes vermelles que no li fan el peu ni més gran ni més petit del que té. M'allunyo uns passos i veig un conjunt que no desentona. Ara li faig que m'ensenyi un primer pla de la cara per després passar a un primeríssim pla on m'adono amb horror que la Isabel té unes arrugues cada cop més pronunciades. Li faig fer un somriure forçat i les arrugues encara són més pronunciades. Prou. Ja està bé d'aquesta comèdia. Fujo del mirall talment he fugit de la imatge meua que reflexaven les mirades dels meus companys i alumnes.

Avui dimarts, m'he aixecat amb la felicitat inconscient de qui creu que tot li ha de sortir bé. Avui, maleït dimarts, m'ha ferit greument que els altres no m'acceptessin i em conduïssin fins un

mirall que m'ha ensenyat que les incipients arrugues que jo creia tenir són molt més que això. No em reconec en la imatge de l'altre Isabel que em dona el mirall.

Qui sóc? Què o qui represento que sóc per la resta? Sé realment com sóc? Són masses preguntes per un dia que prometia ser més amable que la majoria. Són qüestions suficients com per regalar-se un bany etern d'aigua tibia.

Tot traient-me la roba he recordat a la Isabel que amb dinou anys va comprar-se aquest "mono".

Era una altra Isabel. Una noia que vivia cada dia com una aventura nova. Una noia amb alts i baixos que podia anar-se'n al llit amb els plors amargs d'una frustració i aixecar-se al dia següent recarregada d'energia, disposada a menjar-se al món si calia. No duia rellotge, però anava atabalada. Li agradava córrer amb una gambada estilitzada i àgil pel carrer.

L'altra Isabel vivia el moment; no com ara, que tinc la casa minada de rellotges, despertadors i electrodomèstics que et recorden a tothora que fas tard. La innocent criatura de vint anys ho veia tot amb la claredat que dona el pensament senzill. Tot era possible perquè tot els instruments eren al seu abast.

El món de la Isabel de vint anys semblava poder-se canviar. En aquesta etapa de la seva vida el seu compromís amb la situació social era màxim. Vivia amb intensitat les reunions clandestines en grups polítics prohibits pel règim. Es manifestaven i havien de sortir esperitats. Eren un col·lectiu autoconscient en el qual es donaven recolçament mútuament. La Isabel d'aleshores va aportar el seu granet de sorra pel canvi democràtic i va contribuir a que en aquest país tornés a haver-hi una relativa llibertat d'expressió. Era una noia que es discutia amb els seus pares i escoltava rock verge de la veu d'uns Beatles vius i d'uns Rolling Stones que provocaven l'escàndol dels més conservadors, i anava a concerts del Lluís Llach que llavors s'havien de fer d'amagat.

* * * * *

Ara jo sóc el reflex del mirall, aquesta dona que es resisteix a fer-se gran vestint-se amb el mateix "mono" amb el que perdé la virginitat. Sóc una persona adulta i no ho vull admetre. La responsabilitat és un pes massa gran pe la noia idealista que jo havia estat anys enrera.

El temps ens va canviant i quan sembla que fou ahir quan estaves bufant les divuit espelmes de la teva majoria d'edat, mires el calendari i t'espantes en veure que e queden tot just un parell de mesos per enfrontar-te als quaranta anys.

Mentre que la meva joventut va ser compromesa en tots els aspectes, la meva maduresa m'ha convertit en un d'aquests productes Light que compro al supermercats per no perdre la línia: quelcom incomplet i insípid. No m'he casat, no he tingut fills, passo temporades a casa d'uns pares que cada cop em necessiten més, i de compromís polític, millor no parlar-ne.

Els pòsters, discs i revistes clandestines d'aquell meravellosos anys estan desats ordenadament en el meu àtic. Tinc la vida esquematitzada, segueixo uns ritus que cada cop abasten més vessants de

la meua vida. Em fa vertigen pensar en la vida solitària i organitzada en la que m'he abocat per no enfrontar-me al pas del temps...

Avui dimarts he fet un pas endavant: sé que sóc la Isabel arrugada del mirall i que ni vestint-me amb roba d'abans no aconseguiré ser Peter Pan.

Aparcada la raó, he agafat el "mono" i altres robes de fa temps i les he llençades a la brossa. M'he vestit més menys com fa la majoria i he sortit de casa per tal de realitzar el primer nou acte que em conduirà a la integració social: la compra compulsiva de roba i complements.